

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională
Baia Mare, 3 – 6 aprilie 2018
Clasa a V-a

Varianta 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Totalul este de 120 de puncte.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

Citește cu atenție următoarele texte:

A.

Sisi, dacă te luai după aripile ei frumos desenate, ar fi putut figura oricând într-o enciclopedie. Dădea impresia de forță și, așa cum i se spusese de câteva ori, de eleganță, totodată. Avea câte o mică lună plină în loc de ochi și i-ar fi plăcut să vâneze. Orice s-ar zice, era o nespus de frumoasă pasăre de noapte.

De când se știa, trăise într-o casă numită Carte – aflase asta de la vecinii mai umblați prin lume. E drept că nu-și prea bătea capul cu astfel de amănunte, dacă tot se simțea minunat pe creanga ei, la doi pași de pădurea de litere, sub un cer fantastic colorat.

Cu penele puțin înfoiate părea gata, gata să-și ia zborul. Dar, cum nu o deranja nimeni niciodată – nici măcar nu auzise de musafiri nepoftiți –, prefera să stea liniștită pe pagina ei. [...]

Câteodată se întreba de ce locuința ei, ba chiar și împrejurimile păreau atât de însingurate: ar fi putut paria că nimeni nu le vizitase vreodată. Ce nu bănuia Sisi era că însăși Cartea în care-și ducea zilele nimerise, de cine știe când, după șifonierul din camera unei fetițe.

Cucuveaua se simțea bine pe locul ei din ilustrație. Îi plăceau toate culorile, de la albastrul-vinețiu al cerului pe care-l putea zări cu coada ochiului undeva foarte departe, spre capătul paginii, până la verdele frunzelor, care-i atingeau, la răstimpuri, aripa. Mai mult, încetul cu încetul, se împrietenise cu aproape toate literele din apropiere. Însă, preferatele ei erau S și K.

— Super, Sara, Sever, Sonia, Eva – scuze –, seva, Sofia, salată, Sisi! Începea să triluie S încă din zori. [...]

— Draga mea, înțeleg: salam, savant, soare... Dar de unde până unde Sisi? Ce înseamnă asta? o întrebuse cândva cucuveaua.

— Pentru că-mi plac ochii tăi mari, pe Sisi ți-l dăruiesc ție. De ce să nu fie chiar numele tău?!

Cucuveaua pufni intrigată la început, dar apoi, își zise că de ce nu, părea un nume absolut onorabil. O nuanță din maroul unei crengi îi șopti că, după știința sa, Sisi era un fel de prințesă într-o carte mare, de istorie, la capitolul Austria. [...]

— Katia, kilogram, kilometru, kaki, kimono, koala! se pomenea vorbind câteodată și K. Uf, mă mir că încă mai exist! Unde au dispărut oare cuvintele în care să apar și eu?

— Ei, lasă văicărelile, încerca Sisi să o consoleze, gândește-te la sunetele care n-au nici litere, darămite cuvinte. De pildă, ..&^#. Ai înțeles, nu?!... Ei bine, mi se pare că ar merita mai multă atenție. Te asigur că sunetul ăsta pe care îl aud foarte puțini nu se plânge de soarta lui.

După discuția aceasta, cele două rămaseră prietene la cataramă. K, dacă reușea să facă rost de puțină ciocolată Kandia, i-o dăruia cucuvelei fără să stea pe gânduri. Iar Sisi tot trăgea cu urechea la celelalte pagini, doar, doar o auzi un cuvânt nou cu K (pe ultimul, Arik, îl găsisese prea caraghios ca să-l transmită mai departe).

Ioana Nicolaie, **Ferbonia**

B.

Alfabetul român actual se bazează pe alfabetul latin. Până în anii '60 ai secolului al XIX-lea, în spațiul românesc se folosea alfabetul chirilic*. Din 1860 și până în 1982, în alfabetul român au existat 27 de litere. Odată cu apariția primului *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM)*, în 1982, grafia română s-a îmbogățit cu literele *q, w, y*, ca urmare a apariției mai multor neologisme* care începeau cu aceste litere. Acestea sunt considerate de către lingviști litere „aparte”, deoarece sunt folosite numai în neologisme și nume proprii străine, nefiind utilizate atât de des.

„Q” este a douăzecea literă a alfabetului limbii române și a șaptesprezecea literă din alfabetul latin. Litera mică „q” este și o unitate de măsură pentru greutate – quintal – folosită mai ales pentru cereale, fiind egală cu o sută de kilograme.

„W” este a douăzeci și opta literă a alfabetului limbii române și a douăzeci și treia literă din alfabetul latin. Litera a fost inventată de anglo-saxoni, în secolul al VII-lea.

„Y” este a treizecea literă a alfabetului limbii române și a douăzeci și cincea literă din alfabetul latin. Această literă a fost pentru prima dată utilizată în alfabetul grec. „Y” este și simbol literal pentru necunoscuta unei ecuații sau a unui sistem de ecuații. „Y” este litera cu care încep cele mai puține cuvinte în limba română, printre care *yală*, *yoga*.

Cele trei litere din limba română pe care le folosim cel mai puțin, www.descopera.ro

***CHIRILIC,-Ă**, *chirilici,-e*, adj. *Alfabet chirilic* = alfabet vechi slav, compus de Chiril în secolul al IX-lea, întrebuințat și la noi până pe la jumătatea secolului al XIX-lea

***NEOLOGISM**, *neologisme*, s. n. Cuvânt nou împrumutat sau creat recent într-o limbă

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la cele două texte.

SUBIECTUL I – Lectură și redactare

(50 de puncte)

a. Înțelegerea textului ficțional/nonficțional

12 puncte

1. Prezintă două deosebiri între textul A și textul B. 6 puncte
2. Identifică un cuvânt-cheie din textul B, motivând alegerea făcută. 6 puncte

b. Scriere despre textul ficțional/nonficțional

30 puncte

Prezintă, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, trăsăturile textului narativ literar, așa cum reies din textul A.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea a două trăsături ale textului narativ literar;
- ilustrarea celor două trăsături, valorificând textul dat;
- prezentarea unui aspect prin care textul A poate fi încadrat în tema *Eu și universul meu familiar*;
- organizarea ideilor în paragrafe, respectând părțile unei compuneri (introducere, cuprins, încheiere).

Vei primi 8 puncte pentru redactarea răspunsului la punctul b (registru de comunicare, stilul și vocabularul – 2 puncte; coerența textului – 1 punct; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea – Elemente de interculturalitate

(10 puncte)

Redactează un text narativ, de minimum 100 de cuvinte, în care să prezinți o călătorie în lumea alfabetului limbii române, alături de un copil din altă țară.

În redactarea textului, vei avea în vedere:

- prezentarea a două repere spațio-temporale;
- includerea unui element de interculturalitate în povestea imaginată;
- adecvarea conținutului la cerință;
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării

(50 de puncte)

1. Ordonează alfabetic următoarele cuvinte: *Sara, Sonia, Sofia, Sisi*. 4 puncte
2. Indică numărul de litere și de sunete pentru fiecare dintre cuvintele: *chirilic, yală*. 4 puncte
3. Alcătuiește câte un enunț în care să folosești, cu accent diferit, cuvintele subliniate în secvențele următoare: *Avea câte o mică lună plină în loc de ochi; pe care-l putea zări cu coada ochiului*. 4 puncte

4. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *ilustrație, caraghios*. **4 puncte**
5. Explică utilizarea semnului întrebării în următorul enunț: *Ce înseamnă asta?* **4 puncte**
6. Precizează timpul verbelor subliniate din secvența:
Unde au dispărut oare cuvintele în care să apar și eu?
— *Ei, lasă văicărelile, încerca Sisi să o consoleze, gândește-te la sunetele care n-au nici litere, darămite cuvinte. De pildă, ..&^#. Ai înțeles, nu?!...* **6 puncte**
7. Utilizează, în același enunț, substantivul *musafir*, la numărul plural, articulat cu articol hotărât, și substantivul *nume*, la numărul plural, articulat cu articol nehotărât. **6 puncte**
8. Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din secvența: *prefera să stea liniștită pe pagina ei*. **6 puncte**
9. Construiește câte un enunț cu forma afirmativă, respectiv, cu forma negativă a verbului *a zice* la modul imperativ, numărul singular. **6 puncte**
10. Transcrie subiectul și predicatul din următorul enunț: *O nuanță din maroul unei crengi îi șopti*. **6 puncte**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.